

Osoby niepełnosprawne w 2024 r.

13.10.2025 r.

3,9 mln

Osoby z orzeczeniem o niepełnosprawności albo o stopniu niepełnosprawności lub równoważnym

W dniu 31 grudnia 2024 r. w Polsce było 3,9 mln osób, które posiadały ważne orzeczenie o niepełnosprawności albo o stopniu niepełnosprawności wydane przez zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności lub orzeczenie równoważne¹. Osoby te stanowiły 10,5% ogólnej liczby ludności.

Osoby niepełnosprawne prawnie²

Osoby niepełnosprawne prawnie posiadają co najmniej jedno z następujących orzeczeń:

- o niepełnosprawności albo o stopniu niepełnosprawności wydane przez zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności;
- o stopniu niezdolności do pracy wydane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS);
- o niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym wydane przed 1 stycznia 1998 r. przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS);
- o grupie inwalidztwa wydane przed 1 stycznia 1998 r. przez komisję lekarską podległą Ministrowi Obrony Narodowej (MON);
- o grupie inwalidztwa wydane przed 1 stycznia 1998 r. przez komisję lekarską podległą ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych.

Tablica 1. Osoby niepełnosprawne prawnie według rodzaju posiadanego orzeczenia w 2024 r.
Stan w dniu 31 grudnia

Wyszczególnienie	Osoby
Ogółem	3 949 489
Osoby posiadające orzeczenie wydane przez zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności	3 010 000
Osoby posiadające orzeczenie wydane przez ZUS	1 680 091
Osoby posiadające dwa orzeczenia – wydane przez zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności oraz wydane przez ZUS	768 241
Osoby posiadające orzeczenie wydane przed 1 stycznia 1998 r. przez KRUS	31 621
Osoby posiadające dwa orzeczenia – wydane przez zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności oraz wydane przez KRUS	8 661

76,2% stanowiły osoby z orzeczeniem wydanym przez zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności

¹ Orzeczenie o stopniu niezdolności do pracy wydane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych lub orzeczenie o niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym wydane przed 1 stycznia 1998 r. przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego lub orzeczenie o grupie inwalidztwa wydane przed 1 stycznia 1998 r. przez komisję lekarską podległą Ministrowi Obrony Narodowej lub ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych.

² Dane są nieporównywalne zakresowo z opublikowanymi w 2023 r. z uwagi na zmianę metody wyliczania osób niepełnosprawnych prawnie.

Tablica 1. Osoby niepełnosprawne prawnie według rodzaju posiadanego orzeczenia w 2024 r. (dok.)

Stan w dniu 31 grudnia

Wyszczególnienie	Osoby
Osoby posiadające orzeczenie wydane przed 1 stycznia 1998 r. przez komisję lekarską podległą MON	6 160
Osoby posiadające dwa orzeczenia – wydane przez zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności oraz wydane przez MON	1 565
Osoby posiadające orzeczenie wydane przed 1 stycznia 1998 r. przez komisję lekarską podległą ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych	125
Osoby posiadające dwa orzeczenia – wydane przez zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności oraz wydane przez komisję lekarską podległą ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych	36
Osoby posiadające dwa orzeczenia – wydane przez ZUS oraz MON	5

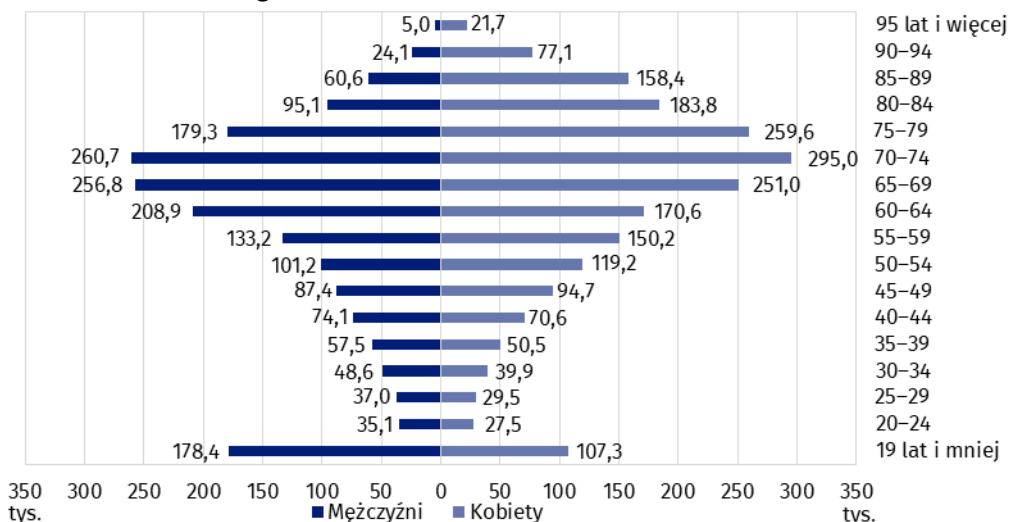
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Elektronicznego Krajowego Systemu Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności (EKSMOoN), systemów emerytalno-rentowych ZUS (EMIR i RENTIER), systemu kompleksowej obsługi świadczeń emerytalno-rentowych KRUS, systemu informacyjnego MON, systemu informacyjnego Emeryt Zakładu Emerytalno-Rentowego MSWiA.

Stopień umiarkowany niepełnosprawności orzeczono w 41,1% przypadków, znaczny w 29,1%, a lekki w 24,0%. Pozostałe orzeczenia były wydawane dla dzieci, które nie ukończyły 16 roku życia, bez określonego stopnia (5,8%). Kobiety stanowiły ponad połowę (53,3%) populacji osób niepełnosprawnych prawnie. Najwięcej takich osób (555,7 tys.) było w wieku 70–74 lata.

53,3% osób niepełnosprawnych prawnie stanowiły kobiety

Wykres 1. Osoby niepełnosprawne prawnie według płci i grup wieku w 2024 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych EKSMOoN, ZUS EMIR i RENTIER, KRUS, MON, MSWiA.

Najwięcej osób niepełnosprawnych prawnie (448,4 tys.) mieszkało³ w województwie śląskim, a najmniej w opolskim (85,6 tys.). Wskaźnik liczby osób niepełnosprawnych prawnie na 1 tys. ludności⁴ był najwyższy w województwie lubuskim (160,7), a najniższy w mazowieckim (74,0).

³ Ustalono na podstawie adresu miejsca zamieszkania. W przypadku braku adresu miejsca zamieszkania zastosowano adres korespondencyjny, a w przypadku braku obu tych adresów, uwzględniono adres zameldowania.

⁴ Ludność według stanu w dniu 31 grudnia.

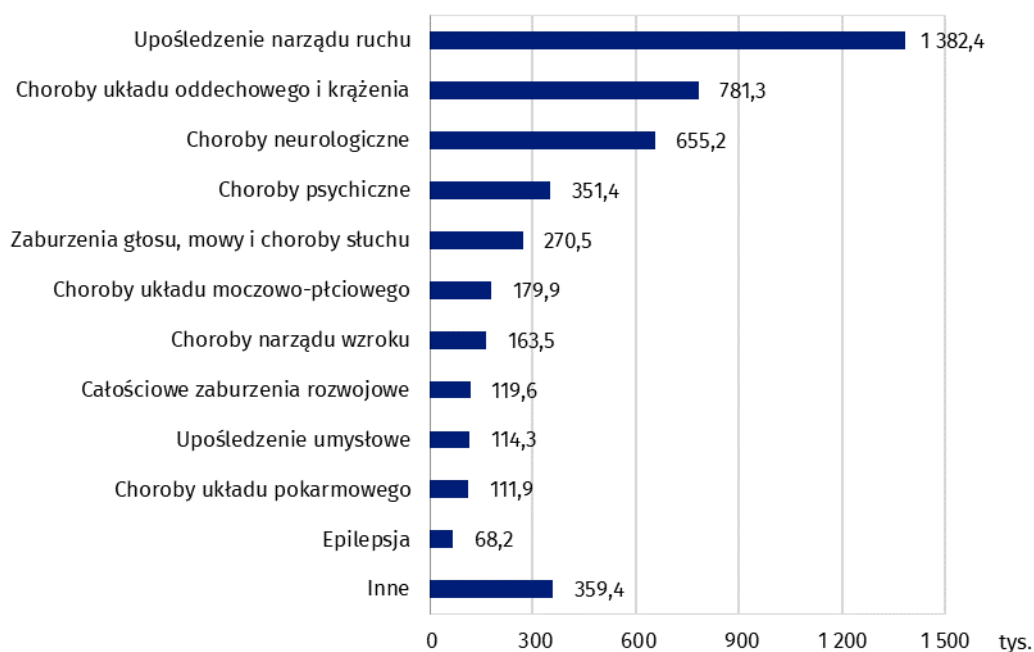
Osoby z orzeczeniem o niepełnosprawności albo o stopniu niepełnosprawności wydanym przez zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności

W dniu 31 grudnia 2024 r. 3 010,0 tys. osób posiadało orzeczenie o niepełnosprawności albo o stopniu niepełnosprawności wydane przez zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności. W orzeczeniu ustala się maksymalnie trzy symbole przyczyn niepełnosprawności. Orzeczenia zawierające:

- jedną przyczynę – odnotowano u 58,6% osób;
- dwie przyczyny – u 31,4% osób;
- trzy przyczyny – u 10,0% osób.

Największa liczba osób posiadała orzeczenie wydane z powodu upośledzenia narządu ruchu (1 382,4 tys.), a najmniejsza z powodu epilepsji (68,2 tys.).

Wykres 2. Osoby z orzeczeniem o niepełnosprawności albo o stopniu niepełnosprawności według przyczyn w 2024 r.
Stan w dniu 31 grudnia

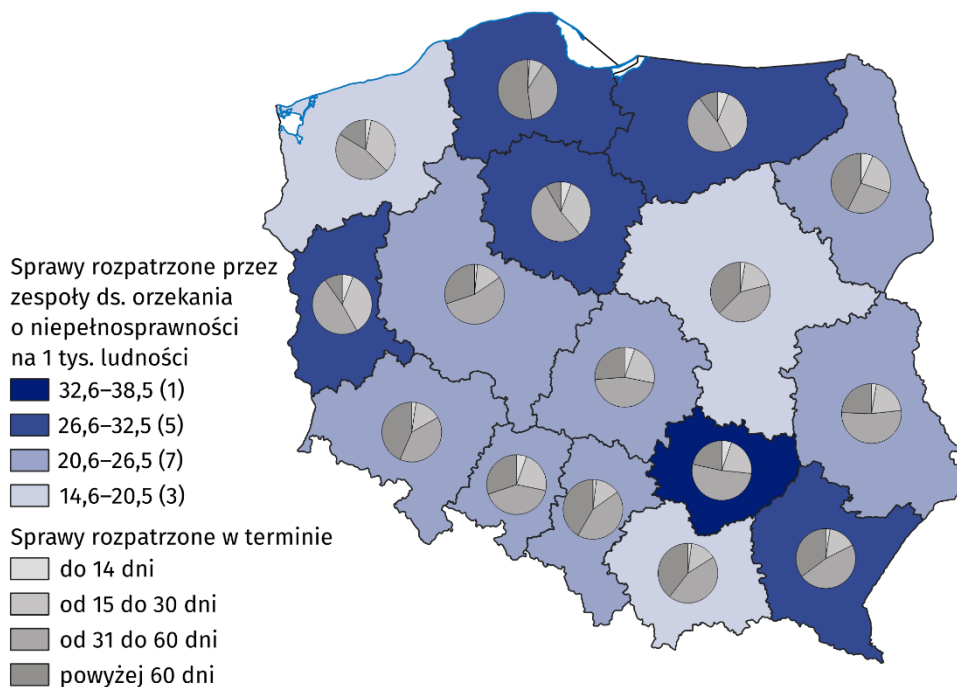
Najwięcej orzeczeń o niepełnosprawności albo o stopniu niepełnosprawności wydano z powodu upośledzenia narządu ruchu (1 382,4 tys.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych EKSMOoN.

W 2024 r. zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności rozpatrzyły 863,7 tys. spraw dotyczących orzeczeń o niepełnosprawności, o stopniu niepełnosprawności lub o wskazaniach do ulg i uprawnień. Najwięcej spraw rozpatrzono w województwie śląskim (105,3 tys.), a najmniej w opolskim (19,6 tys.). Wskaźnik uzyskany w przeliczeniu na 1 tys. ludności⁶ był najwyższy w województwie świętokrzyskim (38,5), a najniższy w mazowieckim (14,6). Ponad 77% spraw rozpatrzono w terminie powyżej 30 dni. Najwyższy odsetek spraw w terminie powyżej 30 dni odnotowano w województwie pomorskim (91,1%), a najniższy odsetek – w warmińsko-mazurskim (57,7%).

⁶ Ludność według stanu w dniu 30 czerwca.

Mapa 3. Sprawy rozpatrzone przez zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności w 2024 r.

Uwaga. W nawiasach podano liczbę województw.

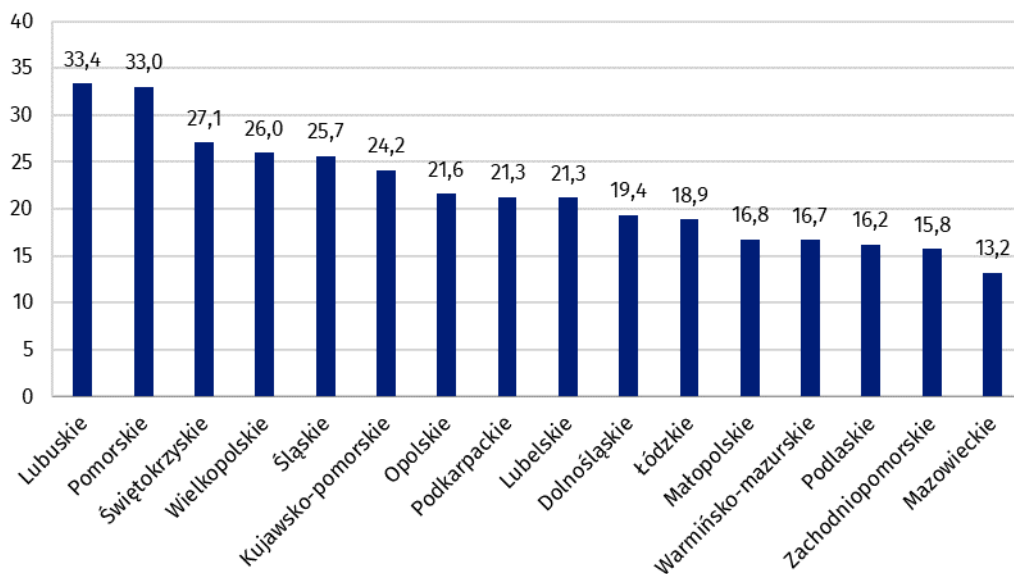
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych EKSMOoN.

W dniu 31 grudnia 2024 r. 793,3 tys. osób z orzeczeniem o niepełnosprawności albo o stopniu niepełnosprawności posiadało ważną kartę parkingową. Najwięcej takich osób na 1 tys. ludności⁷ było w województwie lubuskim (33,4), a najmniej w województwie mazowieckim (13,2).

Wśród osób z orzeczeniem o niepełnosprawności albo o stopniu niepełnosprawności 793,3 tys. posiadało ważną kartę parkingową

Wykres 3. Osoby z orzeczeniem o niepełnosprawności albo o stopniu niepełnosprawności posiadające ważną kartę parkingową na 1 tys. ludności według województw w 2024 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych EKSMOoN.

⁷ Ludność według stanu w dniu 31 grudnia.

Osoby z orzeczeniem o stopniu niezdolności do pracy wydanym przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych

W dniu 31 grudnia 2024 r. ważne orzeczenie o stopniu niezdolności do pracy posiadało 1 680,1 tys. osób. Wśród nich 43,8% miało orzeczenie o całkowitej niezdolności do pracy i samodzielnej egzystencji, 22,1% – o całkowitej niezdolności do pracy, a 34,1% – o częściowej niezdolności do pracy. Kobiety stanowiły 50,6% ogólnej liczby osób z orzeczeniem o stopniu niezdolności do pracy. Orzeczenie trwałe posiadało 58,2% osób, okresowe – 23,9%, a w pozostałych przypadkach brakowało informacji o terminie ważności orzeczenia.

Najwięcej osób z orzeczeniem o stopniu niezdolności do pracy mieszkało w województwie śląskim (203,8 tys.), a najmniej w opolskim (31,5 tys.)⁸. Co najmniej 60 lat miało 68,8% osób z orzeczeniem o stopniu niezdolności do pracy. Zarówno wśród kobiet, jak i mężczyzn najwięcej osób było w wieku 70–74 lata (286,6 tys.). Mniej niż 20 lat miało 0,5% osób (8,2 tys.).

Osoby z orzeczeniem o niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym wydanym przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego przed 1 stycznia 1998 r.

W dniu 31 grudnia 2024 r. 31,6 tys. osób posiadało ważne orzeczenie o niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym wydane przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego przed 1 stycznia 1998 r. Wśród nich 73,8% miało orzeczoną całkowitą niezdolność do pracy w gospodarstwie bez orzeczonej niezdolności do samodzielnej egzystencji, a pozostałe osoby miały orzeczoną całkowitą niezdolność do pracy w gospodarstwie wraz z orzeczoną niezdolnością do samodzielnej egzystencji. W badanej populacji 96,3% osób posiadało orzeczenie trwałe (na czas nieokreślony), a pozostałe osoby miały orzeczoną okresową niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym.

Najwięcej spośród tych osób mieszkało w województwie lubelskim (4,6 tys.), a najmniej w opolskim (0,3 tys. osób). W przeliczeniu na 1 tys. ludności⁹ najwyższy wskaźnik odnotowano w województwie lubelskim (2,3), a najniższy w województwie śląskim (0,2). Około 99% osób miało 50 lat i więcej. Najwięcej mężczyzn było w wieku 65–69 lat (25,1%), a kobiet – w przedziale wiekowym 70–74 lata (30,8%).

Osoby z orzeczeniem o grupie inwalidztwa wydanym przez komisję lekarską podległą Ministrowi Obrony Narodowej przed 1 stycznia 1998 r.

W dniu 31 grudnia 2024 r. 6,2 tys. osób posiadało ważne orzeczenie o grupie inwalidztwa wydane przed 1 stycznia 1998 r. przez komisję lekarską podległą Ministrowi Obrony Narodowej. W tej grupie 13,7% miało orzeczenie o I grupie inwalidztwa, 26,7% – o II grupie, a 59,6% – o III grupie inwalidztwa. Wszystkie orzeczenia wydano na czas nieokreślony.

Najwięcej z tych osób mieszkało w województwie łódzkim (1,2 tys.), a najmniej w lubelskim (0,1 tys.)¹⁰. Ponad 96% osób miało 65 lat i więcej, a pozostałe osoby należały do grupy wiekowej 49–64 lata.

Osoby z orzeczeniem o grupie inwalidztwa wydanym przez komisję lekarską podległą ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych przed 1 stycznia 1998 r.

W dniu 31 grudnia 2024 r. 125 osób posiadało ważne orzeczenie o grupie inwalidztwa wydane przed 1 stycznia 1998 r. przez komisję lekarską podległą ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych. W tej populacji 13 osób miało orzeczenie o I grupie inwalidztwa, 45 osób – o II grupie, a 67 osób – o III grupie inwalidztwa. Przeważali mężczyźni (70 osób). Wszystkie orzeczenia wydano na czas nieokreślony.

W końcu grudnia 58,2% osób posiadało orzeczenie o stopniu niezdolności do pracy na czas nieokreślony

⁸ W przypadku 169 osób nie udało się ustalić adresu.

⁹ Ludność według stanu w dniu 31 grudnia.

¹⁰ W przypadku 16 osób nie udało się ustalić adresu.

Najwięcej wśród tych osób mieszkało w województwie mazowieckim (65). W województwach dolnośląskim i podlaskim nie mieszkała żadna osoba posiadająca orzeczenie o grupie inwalidztwa. Ponad 92% osób było w wieku 70 lat i więcej, a pozostałe osoby należały do grupy wiekowej 57–69 lat. Najmłodszy mężczyzna miał 57 lat, a najmłodsza kobieta 67 lat.

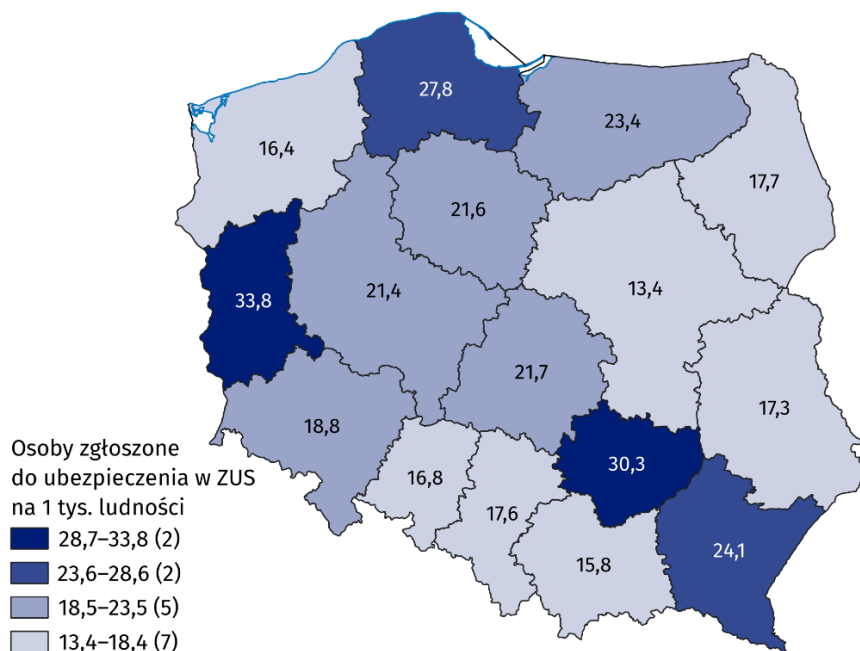
Osoby zgłoszone do ubezpieczenia w ZUS przez płatników składek, które poinformowały, że posiadają orzeczenie o niepełnosprawności albo o stopniu niepełnosprawności lub o stopniu niezdolności do pracy

Ponad 738 tys. osób zgłoszonych do ubezpieczenia w ZUS w grudniu 2024 r. poinformowało płatników składek o posiadaniu orzeczenia o niepełnosprawności albo o stopniu niepełnosprawności (wydanego przez zespół do spraw orzekania) lub orzeczenia o stopniu niezdolności do pracy (wydanego przez ZUS). Udział orzeczeń z poszczególnym stopniem niepełnosprawności wyniósł:

- lekki – 28,0%;
- umiarkowany – 60,4%;
- znaczny – 11,3%.

Pozostałe osoby miały orzeczenie bez określonego stopnia ze względu na wiek (do 16 roku życia). Najwięcej mężczyzn z orzeczeniem mieszkało w województwie mazowieckim (42,0 tys.), a kobiet – w śląskim (35,9 tys.). Najmniej takich osób mieszkało w województwie opolskim (15,7 tys.). W przeliczeniu na 1 tys. ludności¹¹ najwięcej osób mieszkało w województwie lubuskim (33,8), a najmniej w mazowieckim (13,4).

Mapa 4. Osoby zgłoszone do ubezpieczenia w ZUS przez płatników składek, które poinformowały płatnika składek, że posiadają orzeczenie o niepełnosprawności albo o stopniu niepełnosprawności lub o stopniu niezdolności do pracy według województw w 2024 r.
Stan w dniu 31 grudnia

Uwaga. W nawiasach podano liczbę województw.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Kompleksowego Systemu Informatycznego ZUS – Centralnego Rejestru Ubezpieczonych.

Wskaźnik liczby osób, które okazały płatnikowi składek orzeczenie o niepełnosprawności, o stopniu niepełnosprawności lub o stopniu niezdolności do pracy na 1 tys. ludności najwyższą wartość przyjął w województwie lubuskim (33,8)

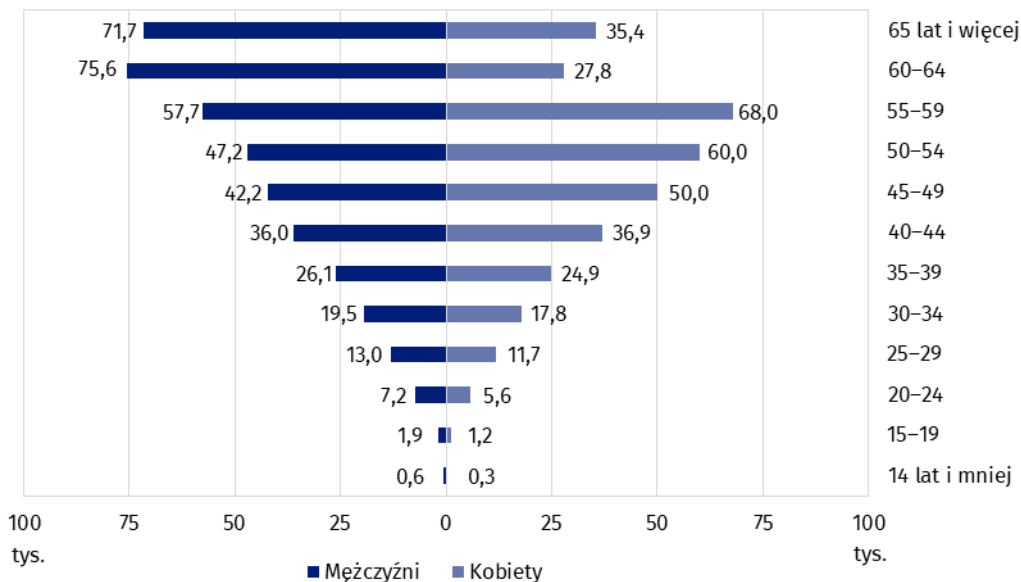
¹¹ Ludność według stanu w dniu 31 grudnia.

W badanej populacji przeważały osoby w wieku 50 lat i więcej (60,0%). Najwięcej mężczyzn należało do grupy wiekowej 60–64 lata (19,0%), natomiast najwięcej kobiet – do grupy wiekowej 55–59 lat (20,0%).

W badanej populacji 60,0% osób miało 50 lat i więcej

Wykres 4. Osoby zgłoszone do ubezpieczenia w ZUS przez płatników składek, które poinformowały płatnika składek, że posiadają orzeczenie o niepełnosprawności albo o stopniu niepełnosprawności lub o stopniu niezdolności do pracy według płci i grup wieku w 2024 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Kompleksowego Systemu Informatycznego ZUS – Centralnego Rejestru Ubezpieczonych.

Spośród osób z orzeczeniem zgłoszonych do ubezpieczenia w ZUS 18,1% miało ustalone prawo do renty, a 12,4% – do emerytury. Ponad połowa osób (55,4%) była zatrudniona z tytułu umowy o pracę. W przypadku 14,8% osób składki zostały opłacone przez jednostkę organizacyjną pomocy społecznej albo wójta, burmistrza lub prezydenta miasta. Ponadto 7,0% osób ubezpieczonych wykonywało umowę agencyjną, umowę zlecenie lub umowę o świadczenie usług. Dodatkowo 5,5% stanowiły osoby bezrobotne, które nie pobierały ani zasiłku, ani stypendium.

Wśród ubezpieczonych, 55,4% osób, które okazały płatnikowi składek orzeczenie o niepełnosprawności, o stopniu niepełnosprawności lub o stopniu niezdolności do pracy było zgłoszonych do ubezpieczenia w ZUS z tytułu umowy o pracę

Kształcenie osób z niepełnosprawnościami oraz osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

W roku szkolnym 2024/25 działało 380 przedszkoli specjalnych, do których uczęszczało 8,9 tys. dzieci z niepełnosprawnościami¹². Najwięcej spośród tych dzieci miało ukończone 7 lat (27,1%). Wśród dzieci w przedszkolach specjalnych przeważali chłopcy (70,7%). W pozostałych przedszkolach i innych placówkach wychowania przedszkolnego przebywało 62,8 tys. dzieci z niepełnosprawnościami, które stanowiły 4,3% ogólnej liczby dzieci. Większość dzieci z niepełnosprawnościami (79,4%) uczęszczała do przedszkoli ogólnodostępnych, w tym do przedszkoli integracyjnych (11,4%) i do placówek z oddziałami integracyjnymi (9,6%).

¹² Dzieci z niepełnosprawnością sprzężoną; z autyzmem; z zespołem Aspergera; z niepełnosprawnością ruchową; z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym; niewidome i słabowidzące; niesłyszące i słabosłyszące.

Tablica 2. Placówki wychowania przedszkolnego w roku szkolnym 2024/25

Stan w dniu 30 września

Wyszczególnienie	Placówki	Oddziały	Dzieci	
			ogółem	w tym z niepełnosprawnościami ^a
Ogółem	22 279	75 098	1 452 357	62 802
Przedszkola	13 962	60 224	1 188 544	49 882
specjalne	380	1 859	8 897	.
integracyjne	508	1 927	.	7 154
posiadające oddziały integracyjne	535	3 522	.	6 009
posiadające oddziały specjalne	101	628	.	1 811
posiadające oddziały integracyjne i specjalne	141	1 058	.	4 220
pozostałe przedszkola	12 297	51 230	.	30 688
Zespoły wychowania przedszkolnego	34	34	457	19
Punkty przedszkolne	1 286	1 286	20 847	5 730
Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych	6 997	13 554	242 509	7 171

a Bez dzieci w placówkach specjalnych.

Kropka (.) oznacza, że wypełnienie pozycji jest niemożliwe albo niecelowe.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Systemu Informacji Oświatowej MEN.

W specjalnych szkołach podstawowych uczyło się 56,9 tys. dzieci¹³. Ponadto do oddziałów przy szkołach podstawowych ogólnodostępnych uczęszczało 148,9 tys. uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego. Łączna liczba dzieci z niepełnosprawnościami, które zostały objęte kształceniem specjalnym na poziomie podstawowym wynosiła 205,8 tys. (6,4% ogólnej liczby dzieci), z czego 68,8% stanowili chłopcy. W grupie 3,7 tys. dzieci nauczanych indywidualnie było 45,8% dzieci z niepełnosprawnościami.

W roku szkolnym 2024/25 funkcjonowało 351 specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych i specjalnych ośrodków wychowawczych. Były one prowadzone dla uczniów, którzy posiadali orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, wydane ze względu na niepełnosprawność, ale z jej powodu nie mogli uczęszczać do przedszkola lub szkoły. Spośród 22,7 tys. dostępnych miejsc wykorzystano 43,5%. Osoby z niepełnosprawnością intelektualną

W roku szkolnym 2024/25 w szkołach kształciło się 279,9 tys. dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (bez szkół dla dorosłych), tj. 5,3% ogólnej liczby uczniów

¹³ Dzieci z niepełnosprawnościami sprzężonymi, z niepełnosprawnością intelektualną, z autyzmem, z niepełnosprawnością ruchową, niesłyszące, słabosłyszące, niewidome, słabowidzące, niedostosowane albo zagrożone niedostosowaniem społecznym, które na dzień 30 września dostarczyły orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego.

stanowiły 53,2% wychowanków. Ponadto ośrodki zapewniały opiekę dzieciom i młodzieży z niepełnosprawnościami sprzężonymi (29,4%), niesłyszącej i słabosłyszącej (4,7%) oraz niewidomej i słabowidzącej (3,1%).

W dniu 30 września 2024 r. funkcjonowało 191 ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych¹⁴. Placówki udostępniały 8,3 tys. miejsc, z których 74,7% było wykorzystanych. Placówki zapewniały udział w zajęciach wychowankom z niepełnosprawnościami sprzężonymi (3,5 tys.) oraz wychowankom z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim (2,5 tys.).

Edukacja młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi na poziomie ponadpodstawowym była realizowana w szkołach specjalnych i ogólnodostępnych. Największą część szkół specjalnych stanowiły te, które oferowały przygotowanie do konkretnego zawodu: specjalne szkoły przysposabiające do pracy i specjalne szkoły branżowe I stopnia. Wszystkie szkoły specjalne kształciły 31,5 tys. osób. Ponadto w oddziałach przy szkołach ogólnodostępnych uczyło się 42,4 tys. uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym:

- 45,6% uczniów w oddziałach przy liceach ogólnokształcących;
- 32,3% uczniów w oddziałach przy technikach;
- 21,0% uczniów w oddziałach przy branżowych szkołach I stopnia.

Łączna liczba dzieci i młodzieży objętej kształceniem specjalnym na poziomie ponadpodstawowym wynosiła 73,8 tys. osób i stanowiła 4,1% ogólnej jej liczby.

Do szkół policealnych uczęszczało 256 uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Głównie były to szkoły specjalne (224 uczniów).

W dniu 31 grudnia 2024 r. w uczelniach kształciło się 23,5 tys. studentów z niepełnosprawnościami (1,9% ogólnej liczby studentów). W 2024 r. 5,3 tys. absolwentów z niepełnosprawnościami uzyskało dyplomy ukończenia studiów (1,8% ogólnej liczby absolwentów). Wśród doktorantów 2,3% stanowiły osoby z niepełnosprawnościami (0,5 tys. osób).

Dostosowanie infrastruktury w obszarze kultury do potrzeb osób niepełnosprawnych

Na blisko 10 tys. podmiotów działających w obszarze kultury 5,5 tys. posiadało jakiegokolwiek udogodnienia dla osób niepełnosprawnych. Najwięcej przystosowań do potrzeb osób niepełnosprawnych było w kinach (90,7%), a najmniej w bibliotekach publicznych (51,3%). W 2024 r. odsetek budynków przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych, w których funkcjonowały centra kultury, kluby i świetlice wyniósł 60,6%.

Wśród podmiotów działających w obszarze kultury 55,5% posiadało jakiegokolwiek udogodnienia dla osób niepełnosprawnych

¹⁴ Placówki umożliwiające realizację obowiązku rocznego przygotowania przedszkolnego, obowiązku szkolnego i obowiązku nauki dzieciom i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim, posiadającym orzeczenie o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych oraz z niepełnosprawnościami sprzężonymi, z których jedną z niepełnosprawności jest niepełnosprawność intelektualna, posiadającym orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego.

Tablica 3. Przystosowania instytucji kultury do potrzeb osób niepełnosprawnych w 2024 r.
Stan w dniu 31 grudnia

Wyszczególnienie	Ogółem	Z liczby ogółem obiekty przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych		
		razem	wejście do budynku	udogodnienia wewnątrz budynku
Teatry i instytucje muzyczne	206	174	171	171
Galerie i salony sztuki	310	190	182	159
Instytucje paramuzealne	359	237	229	200
Kina	535	485	484	457
Muzea łącznie z oddziałami	982	551	529	479
Biblioteki publiczne	7 541	3 871	3 802	2 583

Uwaga. W tablicy nie uwzględniono centrów kultury, klubów i świetlic, ponieważ dane o dostosowaniach w tych instytucjach dotyczą tylko budynków.

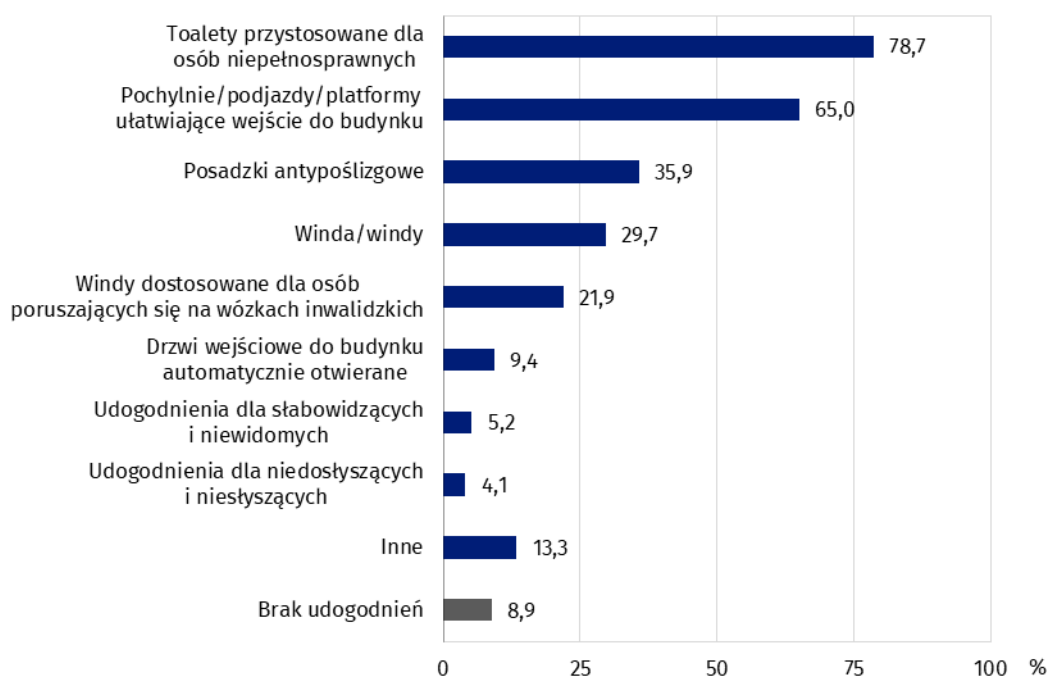
Dostosowanie infrastruktury w obszarze opieki zdrowotnej do potrzeb osób niepełnosprawnych

Spośród 27,3 tys. przychodni i praktyk lekarskich 91,1% posiadało jakiegokolwiek udogodnienia do potrzeb osób niepełnosprawnych. Najwięcej było toalet przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych (78,7%), a najmniej udogodnień dla osób niedosłyszących i niesłyszących (4,1%). W 8,9% podmiotów brakowało jakichkolwiek udogodnień.

Udogodnienia dla osób niepełnosprawnych posiadało 24,8 tys. przychodni i praktyk lekarskich

Wykres 5. Przystosowania do potrzeb osób niepełnosprawnych w przychodniach i praktykach lekarskich w 2024 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Uwagi metodologiczne

1. System orzekania o niepełnosprawności w Polsce określają dwa podstawowe akty prawne:
 - Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, w skrócie: ustawa o rehabilitacji – w art. 2 definiuje się niepełnosprawność jako trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. W art. 3 określa się orzekane stopnie niepełnosprawności: znaczny, umiarkowany i lekki, natomiast w art. 4a wspomina się o dzieciach w wieku do 16 lat, którym wydaje się orzeczenie o niepełnosprawności bez ustalania jej stopnia. Organami orzekającymi niepełnosprawność są powiatowe i miejskie (jako pierwsza instancja) oraz wojewódzkie (druga instancja) zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności. Ostateczną instancją są sądy pracy i ubezpieczeń społecznych;
 - Ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych – w art. 12 definiuje się osobę niezdolną do pracy jako taką, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. Orzeczenia o: niezdolności do pracy, niezdolności do samodzielnej egzystencji oraz celowości przekwalifikowania, wydane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, podlegają przełożeniu na orzeczenia o stopniu niepełnosprawności zgodnie z art. 5 wspomnianej wcześniej ustawy o rehabilitacji.
2. Zgodnie z art. 62 ust. 3 oraz art. 63 ustawy o rehabilitacji osoby posiadające orzeczenia o całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym są niepełnosprawne, jeśli te orzeczenia zostały wydane przed 1 stycznia 1998 r. i pozostały w mocy prawnej z tym, że:
 - osoby, którym przysługuje zasiłek pielęgnacyjny, traktuje się jako zaliczone do znacznego stopnia niepełnosprawności,
 - pozostałe osoby traktuje się jako zaliczone do lekkiego stopnia niepełnosprawności.

Całkowita niezdolność do pracy została określona jako trwała lub okresowa. Wyjaśnienie tych pojęć można znaleźć w ustawie z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, gdzie w art. 21 podano, że całkowitą niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym uznaje się za trwałą, jeżeli ubezpieczony nie rokuje odzyskania zdolności do osobistego wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym. Całkowitą niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym uznaje się za okresową, jeżeli ubezpieczony rokuje odzyskanie zdolności do osobistego wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym. W przypadku niezdolności trwałej orzeczenia były wydawane na czas nieokreślony, a w razie niezdolności okresowej został podany termin, do którego niezdolność pozostała w mocy prawnej.

Wraz z orzeczeniem o całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym osoby mogą otrzymać orzeczenie o niezdolności do samodzielnej egzystencji. W tym przypadku rolnicy są uprawnieni do dodatku pielęgnacyjnego. Świadczenie może być przyznane z urzędu – osobom, które skończyły 75 lat lub na wniosek, do którego trzeba dołączyć zaświadczenia o stanie zdrowia – osobom dorosłym, które są całkowicie niezdolne do pracy oraz samodzielnej egzystencji. Z zasady uprawnienie do dodatku pielęgnacyjnego pozbawia posiadane prawo do zasiłku pielęgnacyjnego, ponieważ osoby mogą pobierać tylko jedno z tych dwóch świadczeń. Świadczenia, choć podobne, różnią się tym, że:

- dodatek pielęgnacyjny jest wypłacany przez KRUS, a zasiłek – przez organ właściwy ze względu na miejsce zamieszkania beneficjenta, czyli wójta, burmistrza lub prezydenta miasta,

- dodatek jest wypłacany do renty lub emerytury, a zasiłek pielęgnacyjny – niezależnie od innych pobieranych świadczeń.

W myśl ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników orzeczenia o trwałej lub okresowej całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym, które stanowią jedną z przesłanek uzyskania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, są wydawane przez lekarzy rzeczoznawców (w pierwszej instancji) lub komisje lekarskie (w drugiej instancji).

Orzeczenia o niezdolności do pracy wydane przez lekarza rzeczoznawcę lub komisję lekarską KRUS po 1 stycznia 1998 r. nie podlegają przełożeniu na orzeczenia o stopniu niepełnosprawności. Osoby, którym wydano orzeczenie o niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym w systemie orzecznictwa KRUS po 1 stycznia 1998 r. mogą złożyć wniosek do zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności o ustalenie stopnia niepełnosprawności.

3. Zgodnie z art. 62 ust. 1 i 2 oraz art. 63 ustawy o rehabilitacji ważne orzeczenia o zaliczeniu do jednej z grup inwalidów, wydane przed dniem 1 stycznia 1998 r. przez komisje lekarskie podległe ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych oraz Ministrowi Obrony Narodowej na podstawie odrębnych przepisów, dotyczących oceny zdolności do służby – ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin oraz ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin – przekładają się na następujące stopnie niepełnosprawności:

- orzeczenie o zaliczeniu do I grupy inwalidztwa traktowane jest na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,
- orzeczenie o zaliczeniu do II grupy inwalidztwa traktowane jest na równi z orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności,
- orzeczenie o zaliczeniu do III grupy inwalidztwa traktowane jest na równi z orzeczeniem o lekkim stopniu niepełnosprawności.

Orzeczenia komisji lekarskich, które zostały wydane po dniu 31 grudnia 1997 r. nie są tożsame z orzeczeniami o stopniu niepełnosprawności w rozumieniu ustawy o rehabilitacji. Zgodnie z art. 5a tej ustawy osoby mogą złożyć wniosek do zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności o ustalenie stopnia niepełnosprawności.

4. W informacji sygnalnej wykorzystano dane:

- zespołów do spraw orzekania o niepełnosprawności o osobach z aktualnym orzeczeniem o niepełnosprawności albo o stopniu niepełnosprawności (EKSMOoN);
- Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o świadczeniobiorcach świadczeń emerytalnych i rentowych z orzeczeniem o stopniu niezdolności do pracy (ZUS EMIR i RENTIER);
- Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o osobach zgłoszonych do ubezpieczenia przez płatników składek, które poinformowały płatnika składek, że posiadają ważne orzeczenie o niepełnosprawności albo o stopniu niepełnosprawności lub o stopniu niezdolności do pracy, wydane przez odpowiedni organ (z Centralnego Rejestru Ubezpieczonych ZUS);
- Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego o świadczeniobiorcach rent z tytułu niezdolności do pracy;

Informacje o orzeczeniach o całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym są przechowywane w systemie KRUS od 2000 r. Analizowane dane nie obejmują osób, którym po 25 latach pracy zamieniono świadczenie rentowe na świadczenie emerytalne (jeśli to było bardziej korzystne dla świadczeniobiorcy);

- Ministerstwa Obrony Narodowej o osobach, które posiadają ważne orzeczenie o grupie inwalidztwa, wydane przed 1 stycznia 1998 r. przez komisję lekarską podległą Ministrowi Obrony Narodowej;
- Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji o osobach, które posiadają ważne orzeczenie o grupie inwalidztwa, wydane przed 1 stycznia 1998 r. przez komisję lekarską podległą ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych;
- Ministerstwa Edukacji Narodowej dotyczące dzieci i młodzieży posiadającej orzeczenie publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej (w tym publicznej poradni specjalistycznej) o potrzebie kształcenia specjalnego lub indywidualnego nauczania;

Kształcenie specjalne organizowane jest dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym, wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy. Może być realizowane w systemie szkolnym lub w formie indywidualnej. Uczniowie posiadający orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego nie muszą być niepełnosprawni w rozumieniu ustawy o rehabilitacji, podobnie jak uczniowie niepełnosprawni nie muszą mieć orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego;

- Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego dotyczące studentów i doktorantów z niepełnosprawnościami;
 - pochodzące ze sprawozdawczości Głównego Urzędu Statystycznego.
5. Dane przedstawione w niniejszej informacji sygnalnej o osobach z ważnym orzeczeniem o niepełnosprawności albo o stopniu niepełnosprawności, wydanym przez zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności różnią się od danych prezentowanych w kwartalnych informacjach Biura Pełnomocnika Rządu do spraw Osób Niepełnosprawnych. Wiek osób został ustalony według daty 31 grudnia 2024 r., a nie według daty przyznania orzeczenia. Dane mogą nie zawierać wszystkich decyzji organów odwoławczych.

W przypadku cytowania danych Głównego Urzędu Statystycznego prosimy o zamieszczenie informacji: „Źródło danych GUS”, a w przypadku publikowania obliczeń dokonanych na danych opublikowanych przez GUS prosimy o zamieszczenie informacji: „Opracowanie własne na podstawie danych GUS”.

Opracowanie merytoryczne:
Urząd Statystyczny w Krakowie
Dyrektor Agnieszka Szlubowska
Tel: 12 420 40 50

Rozpowszechnianie:
Wydział Współpracy z Mediami
Tel. komórkowy: 695 255 032
Tel. stacjonarne: 22 608 38 04, 22 449 41 45,
22 608 30 09
e-mail: obslugaprasowa@stat.gov.pl

- stat.gov.pl
- [@GUS_STAT](https://twitter.com/GUS_STAT)
- [@GlownyUrzadStatystyczny](https://www.facebook.com/GlownyUrzadStatystyczny)
- [gus_stat](https://www.instagram.com/gus_stat)
- [glownyurządstatystycznygus](https://www.youtube.com/glownyurządstatystycznygus)
- [glownyurządstatystyczny](https://www.linkedin.com/company/glownyurządstatystyczny)

Powiązane opracowania

[Pomoc społeczna i opieka nad dzieckiem i rodziną w 2023 roku](#)

[Osoby niepełnosprawne w 2023 roku](#)

[Osoby niepełnosprawne prawnie w województwie małopolskim w 2022 roku](#)

Ważniejsze pojęcia dostępne w słowniku

[Osoba niepełnosprawna](#)

[Osoba niepełnosprawna prawnie](#)

[Stopień niepełnosprawności](#)